

PFO-sluiting

Informatie voor patiënten

Hartcentrum ZNA

Jouw hart, onze zorg

Beste heer, mevrouw,

Je cardioloog heeft samen met jou beslist dat je een PFO-sluiting (**P**atent **F**oramen **O**vale) moet ondergaan.

Het doel is om de ovale opening tussen rechter- en linkervorkamer te sluiten door middel van een ‘parapluutje’.

Deze brochure wil jou hierover zo goed mogelijk informeren.

Heb je nog vragen of opmerkingen?

Schrijf ze op en breng ze mee op de dag van je opname naar het ziekenhuis.

De verpleegkundige van de afdeling of van het cathlab zal je verder kunnen helpen.

Het team van het Hartcentrum ZNA

Wat is het patent foramen ovale?

Wat zijn de gevolgen van het patent foramen ovale?

Hoe stelt men de diagnose van het patent foramen ovale?

Wanneer sluit men een PFO?

Wat breng je mee?

Wat moet je doen?

Hoe verloopt een PFO-sluiting?

Wat zijn de mogelijke complicaties?

Naar huis, wat nu?

Cardiale revalidatie

Heb je een compliment of ben je niet tevreden?

Hoeveel gaat het kosten?

Wat is het patent foramen ovale (PFO) ?

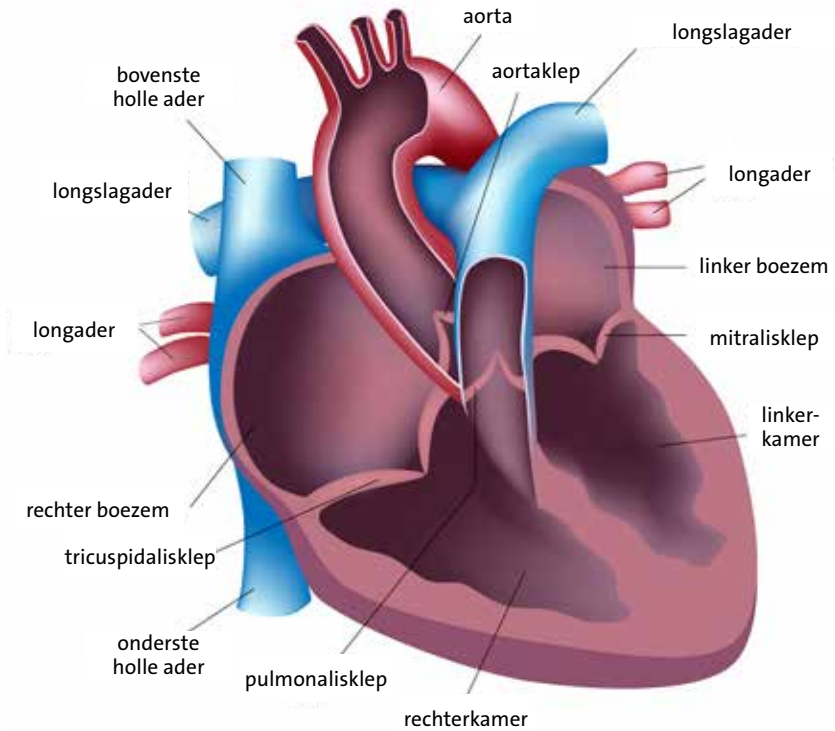
Het hart bestaat uit twee helften: de rechterhelft en de linkerhelft, gescheiden door het septum of tussenschot. Elke helft bestaat uit twee holtes: de voorkamer (atrium of boezem) en de kamer (ventrikel).

Vóór de geboorte is er een opening tussen rechter- en linkervoorkamer die de vorm heeft van een ovaal. Iedereen heeft zo een foramen ovale. Kort na de geboorte sluit het foramen ovale, zodat linker- en rechtervoorkamer met een tussenschot gescheiden zijn van elkaar.

Vanaf dat moment ontwikkelen de longen zich en zal de ademhaling starten.

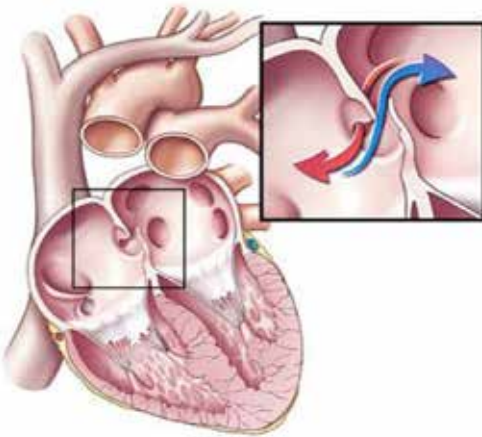
Bij ongeveer 25% van de bevolking sluit het foramen ovale niet volledig en blijft er een kleine opening: het **patent foramen ovale**. De opening kan wisselen van een speldenkop tot meer dan 1 cm.

de anatomie van het hart

Wat zijn de gevolgen van het patent foramen ovale?

Omdat er geen volledige scheiding is tussen beide voorkamers, kunnen stoffen zonder filtering van de longen van de rechtersvoorkamer naar de linkersvoorkamer vloeien.

Hoe stelt men de diagnose van het patent foramen ovale?

Met een transoesofagale echocardiografie (TEE) of slokdarmechocardiografie stelt men de diagnose. Je mag 6 uur vóór dit onderzoek niet eten of drinken.

Via een dunne echosonde in de slokdarm krijgt de arts een beeld van het hart en kan men in detail het foramen ovale zowel anatomisch als functioneel onderzoeken. De echografist zoekt specifiek naar een rechts-links shunt. Een shunt is een niet-normale verbinding tussen twee delen in het lichaam waar vloeistof doorheen kan stromen.

Het is heel belangrijk dat je 6 uur vóór dit onderzoek niet meer eet of drinkt!

Wanneer sluit men een PFO?

De behandelende neuroloog stelt in samenspraak met de cardioloog en cardiochirurg de indicatie voor het sluiten van het PFO.

Voor een sluiting moeten volgende criteria aanwezig zijn:

- CT- of MRI-onderzoek tonen embolen in de hersenvaten.
Een embool is een losgeraakte bloedklonter waardoor er te weinig bloed naar het weefsel stroomt.
- Er is geen andere oorzaak voor de beroerte.
- TEE of slokdarmechocardiografie toont aanwezigheid van een patent foramen ovale.
- TEE toont ook een duidelijke rechts-links shunt (of niet-normale verbinding).

Wat breng je mee?

- Je identiteitskaart en hospitalisatiekaart.
- Toiletgerief en pyjama.
- Medische verslagen: brieven, recente bloedonderzoeken, ECG,...
- Je geneesmiddelen in de oorspronkelijke verpakking.

Wat moet je doen?

- Je krijgt via het secretariaat cardiologie afspraken mee voor:
  - zorgtrajectplanning: voor reservatie van je kamer, het invullen van de medische vragenlijst (dit kan je ook online thuis via www.zna.be), het nemen van een hartfilmpje of ECG en bloedafname indien niet recent genomen (< dan 30 dagen).
  - consultatie bij de anesthesist.
- Als je **bloedverdunnende medicatie** neemt, vereist dit extra aandacht: verderzetten of onderbreken moet je met je cardioloog bespreken. Bij twijfel kan je contact opnemen met het hartcentrum ZNA Middelheim: **03 280 32 55**.
- Als je diabetes hebt, mag je op de dag van de behandeling Glucophage®, Metformine®, Metformax®, Glucovance® **NIET** innemen!
- Je mag 6 uur vóór het onderzoek niet meer eten of drinken.
- Je schrijft je in aan de opnamebalie in het ZNA Middelheim.
- Je blijft één nacht in het ziekenhuis.
- Waardevolle spullen laat je thuis.
- Je draagt geen nagellak of gelnagels.

Hoe verloopt een PFO-sluiting?

De voorbereiding

- Vóór het onderzoek krijg je een infuus.
- Je krijgt een operatiehemdje en je liesregio wordt geschoren.
- Het onderzoek gebeurt in de katheterisatiezaal (cathlab) in een steriele omgeving.
- Op de behandeltafel kleeft de verpleegkundige enkele elektrodeplakkers op je borst, hangt een bloeddrukmeter aan en sluit deze aan op de meetapparatuur om zowel je hartritme en bloeddruk te bewaken.
- De anesthesist brengt je in een volledige slaaptoestand.

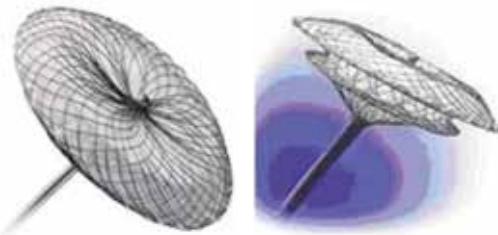
De procedure

De interventie gebeurt door een team van ervaren cardiologen, anesthesist en verpleegkundigen. Bij deze behandeling werken 2 cardiologen samen.

Via je liesader brengt een arts de katheter tot in de rechtersvoorkamer. Via deze katheter schuift men een opgevouwen dubbel parapluutje doorheen het foramen ovale. Met begeleiding van slokdarmechocardiografie brengt men het parapluutje naar de juiste positie. De andere cardioloog plaatst het parapluutje onder radioscopie. Eenmaal doorheen het foramen ovale opent de arts het eerste gedeelte van het parapluutje in de linkersvoorkamer. Hij plaatst het over en rond het foramen ovale.

Een tweede gedeelte van het parapluutje opent hij in de rechtersvoorkamer. De twee gedeelten trekken elkaar aan en sluiten zo het foramen ovale. Over de twee parapluutjes groeit later lichaamsweefsel.

De hele behandeling duurt ongeveer een uurtje.

Na de procedure

- Onmiddellijk na de procedure neemt men de holle buisjes (sheaths) weg uit je lies. De arts hecht het gaatje en je krijgt een drukverband. Dit blijft ter plaatse tot de volgende dag. Verwijder dit drukverband nooit zelf. Indien het te hard spant, vraag je aan de verpleegkundige om het iets losser te maken.
- Na de PFO-sluiting zal je een aantal uren in een speciaal daarvoor uitgeruste observatie-eenheid verblijven (PAZA of ontwaakkamer). Daarna mag je terug naar je kamer.
- De verpleegkundige op de afdeling meet regelmatig polsslag en bloeddruk en controleert het drukverband.
- Je mag je been niet plooiën of druk uitoefenen.
- Je mag terug eten.
- Je hebt bedrust tot ongeveer 4 uur na de ingreep om te voorkomen dat de aanprikwonde in je lies zou nabloeden.
- De dag na de PFO-sluiting krijg je nog een echocardiografie om de positie van het parapluutje te controleren en om vocht in het hartzakje uit te sluiten.

Wat zijn de mogelijke complicaties?

Minder ernstige complicaties

- Het is normaal dat de plaats waar geprikt is in de lies nog enkele dagen een trekkend gevoel geeft, pijn doet of dat er een verharding te voelen is onder de huid. Meestal geneest dit vanzelf enkele dagen of weken na het onderzoek.
- Bloeduitstorting rondom de prikplaats in de lies en in het bovenbeen. Deze blauwe plek kan groter worden en uitzakken. Dit is meestal niet onrustwekkend zolang er geen toename is van de zwelling in de lies of daaronder. Als je ongerust bent, contacteer zeker je arts of het Hartcentrum ZNA **03 280 32 55**.
- Arterioveneuze fistel (een abnormale verbinding tussen ader en slagader ter hoogte van de punctieplaats in de lies).
- Optreden van voorkamerfibrillatie (VKF): een ritmestoornis waarbij de voorkamers onregelmatig samentrekken, in minder dan 1% van de gevallen.
- Optreden van trombose of bloedklonter in het parapluutje.

Ernstige complicaties

- Vorming van bloedklonters of luchtbellen tijdens procedure.
- Inscheuren van het bloedvat door het opvoeren van de katheter.
- Infectie van het parapluutje (zeer zeldzaam).
- Verplaatsen van het parapluutje.

Naar huis, wat nu?

- Als je cardioloog het toelaat, mag je de dag na de PFO-sluiting naar huis.
- Je mag zelf **GEEN** voertuig besturen de dag na je behandeling.
- Besteed thuis aandacht aan de prikwonde ter hoogte van de lies. Neem contact op met je huisarts indien je belangrijke bloedingen, ernstige zwelling, warmtegevoel en pijn in de lies opmerkt.
- Gedurende 1 week mag je :
  - niet fietsen
  - geen zware lasten dragen
  - geen bad nemen, douchen mag wel
  - voorzichtig trappen nemen
  - geen druk met je onderbuik uitoefenen
- Bij ontslag uit het ziekenhuis zal je een nieuwe afspraak krijgen bij je cardioloog. Volg deze nauwgezet op.
- Heb je blijvende problemen, neem dan contact op met het Hartcentrum ZNA **03 280 32 55**.

Cardiale revalidatie

Wanneer je 1 of meerdere nachten in het ziekenhuis verblijft, kom je in aanmerking om in ons centrum voor hartfalen en cardiale revalidatie een herstelprogramma te volgen.

Cardiale revalidatie heeft tot doel je fysieke, sociale en psychologische gezondheid op peil te brengen.

Je hebt recht op 45 trainingssessies.

Naast de fysieke training krijg je ook informatie over de belangrijke risicofactoren van hart- en vaatziekten door onze voedingsdeskundige en sociaal verpleegkundige.

Onze psychologe kan je begeleiden bij problemen zoals ziekteverwerking, angst, depressieve gevoelens, slapeloosheid, rookstopbegeleiding...

Heb je een compliment of ben je niet tevreden?

Dat kan je schriftelijk, mondeling of via e-mail melden aan
onze ombudsdienst: **ombudsdienst@zna.be** of **03 270 81 01**.

Hoeveel gaat het kosten?

Voor een kostenraming kan je terecht op de website van ZNA.

www.zna.be/prijsindicaties

Deze prijsindicatie is slechts een raming van het persoonlijk aandeel voor het onderzoek of de behandeling in normale omstandigheden (zonder complicaties) en is niet bindend.

Voor gedetailleerde informatie over je individuele factuur kan je terecht bij de dienst Tarificatie **03 270 80 60**.

voor het klare taal gebruik:

Nuttige contactgegevens

ZNA Middelheim

03 280 32 55 cardiologie mi.cardiologie@zna.be
03 280 32 73 afdeling 2D kortverblijf route 210-219
03 280 35 73 afdeling 5D langverblijf route 510-519
03 280 35 72 afdeling 5C cardiochirurgie route 500-509
03 280 41 40 cardiale revalidatie
03 280 34 30 zorgtrajectplanning mi.zorgtrajectplanner@zna.be
03 270 81 01 ombudsdienst ombuds.mi@zna.be

ZNA Hoge Beuken

03 830 95 39 cardiologie

ZNA Jan Palfijn

03 640 22 30 cardiologie jp.poli-cardio@zna.be
03 640 25 61 afdeling 5B
03 800 69 01 zorgtrajectplanning jp.zorgtrajectplanner@zna.be
ombudsdienst ombuds.jp@zna.be

ZNA Sint-Elisabeth

03 234 41 04 cardiologie

ZNA Sint-Erasmus

03 270 89 65 cardiologie
03 270 80 31 zorgtrajectplanning er.zorgtrajectplanner@zna.be

ZNA Stuivenberg

03 217 78 74 cardiologie st.cardiologie@zna.be
03 217 79 05 afdeling D0
03 217 75 11 zorgtrajectplanning st.zorgtrajectplanner@zna.be
ombudsdienst ombuds.st@zna.be

ZNA

zorgtrajectplanning zorgtrajecten@zna.be
ombudsdienst ombudsdienst@zna.be